

RAPPORT

Inrichtingsplan uiterwaarden Zwarte Water en Vecht

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Klant: Provincie Overijssel

Referentie: WAT_BE5989_ R002_ NL98237_F2.0

Versie: 2.0/Finale versie

Datum: 4 april 2017

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.

Laan 1914 no.35
3818 EX Amersfoort
Netherlands
Water

Trade register number: 56515154

+31 88 348 20 00 **T**
+31 33 463 36 52 **F**
info@rhdhv.com **E**
royalhaskoningdhv.com **W**

Titel document: Inrichtingsplan uiterwaarden Zwarte Water en Vecht

Ondertitel: Toetsing aan de Wet natuurbescherming
Referentie: WAT_BE5989_R002_NL98237_F2.0
Versie: 2.0/Finale versie
Datum: 4 april 2017
Projectnaam: Inrichtingsplan uiterwaarden Zwarte Water en Vecht
Projectnummer: BE5989
Auteur(s): Jobert Rijdsdijk

Opgesteld door: Jobert Rijdsdijk

Gecontroleerd door: Dorien Grote Beverborg

Datum/Initialen: 4-4-2017 D.G.B.

Goedgekeurd door: Nic van Lokven

Datum/Initialen: 5-4-2017 N.v.L.

Classificatie

Open

Disclaimer

No part of these specifications/printed matter may be reproduced and/or published by print, photocopy, microfilm or by any other means, without the prior written permission of HaskoningDHV Nederland B.V.; nor may they be used, without such permission, for any purposes other than that for which they were produced. HaskoningDHV Nederland B.V. accepts no responsibility or liability for these specifications/printed matter to any party other than the persons by whom it was commissioned and as concluded under that Appointment. The integrated QHSE management system of HaskoningDHV Nederland B.V. has been certified in accordance with ISO 9001:2015, ISO 14001:2015 and OHSAS 18001:2007.

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	1
1.3	Leeswijzer	1
2	Juridisch kader Wet natuurbescherming	2
3	Plangebied en voorgenomen ingreep	4
3.1	Plangebied	4
3.2	Voorgenomen ingreep	5
4	Werkwijze	6
5	Voorkomen beschermde soorten	7
5.1	Vaatplanten	7
5.2	Grondgebonden zoogdieren	7
5.3	Vleermuizen	8
5.4	Broedvogels	9
5.5	Reptielen en amfibieën	9
5.6	Vissen	10
5.7	Ongewervelden (dagvlinders, kevers, libellen, slakken, etc.)	10
5.8	Conclusies	11
6	Effectanalyse	12
6.1	Beschrijving effecten	12
6.2	Effecten op beschermde soorten	12
6.2.1	Zoogdieren	12
6.2.2	Vleermuizen	13
6.2.3	Broedvogels	13
6.2.4	Vissen	13
6.2.5	Ongewervelden	14
6.3	Samenvatting	14
7	Mitigatie en toetsing aan de Wet natuurbescherming	15
7.1	Mitigatie	15
7.2	Conclusie	17

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het Zwarte Water en Vecht is aangewezen als Natura 2000-gebied. In dat kader wordt voor het gebied een Natura 2000 ontwerp-beheerplan opgesteld waarin onder andere is aangegeven welke maatregelen uitgevoerd moeten worden om de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied te bereiken.

Provincie Overijssel heeft Royal HaskoningDHV gevraagd om een inrichtingsplan voor 11 deelgebieden (uitwerkingsgebieden) op te stellen. Het inrichtingsplan heeft met name betrekking op externe maatregel M4 uit de PAS-gebiedsanalyse dat betrekking heeft op het inrichten en (zo nodig) verwerven van landbouwgrond. Het is onwenselijk om in een zelfde gebied, apart voor elke opgave, achter elkaar de maatregelen uit te voeren. Dit ontwerp inrichtingsplan heeft daarom per locatie de inrichtingsmaatregelen opgenomen van zowel de PAS-maatregelen (uit de PAS gebiedsanalyse), de niet PAS-maatregelen (uit het Natura 2000 ontwerp-beheerplan) en de KRW (2e tranche Kader Richtlijn Water).

Binnen het uitwerkingsgebied worden gronden ingericht met als doel het behoud en de uitbreiding van het areaal aan kievitsbloemhooilanden (behorend tot habitatype H6510B Vossenstraathooiland) te garanderen. Langs de Vecht en Zwarte Water komt de grootste populatie van kievitsbloemen van Nederland voor. De maatregelen betreffen de verbetering van de waterhuishouding (inundatieregime), het stoppen met bemesting en het uitvoeren van een passend ecologisch beheer.

De landbouwgronden die uiteindelijk de bestemming natuur krijgen worden door middel van een Provinciaal Inpassingsplan (PIP) juridisch vastgelegd. In het PIP wordt ook aandacht geschonken aan de gevolgen van de ontwikkeling voor beschermde flora en fauna. Onderdeel van de werkzaamheden vormt het in kaart brengen van de mogelijke effecten op beschermde soorten en eventueel maatregelen te treffen of een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming aan te vragen. De provincie Overijssel heeft Royal HaskoningDHV verzocht een quickscan flora en fauna uit te voeren om de mogelijke effecten op beschermde soorten in kaart te brengen

1.2 Doel

In deze rapportage worden de mogelijke effecten van de herinrichting van de 11 gebieden in de uiterwaarden Zwarte Water en Vecht getoetst aan de Wet natuurbescherming (soortenbescherming). De resultaten worden meegenomen in het PIP.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden de kaders van de voor deze toetsing relevante wet- en regelgeving beknopt toegelicht. Het plangebied en de voorgenomen werkzaamheden worden toegelicht in hoofdstuk 3. In hoofdstuk 4 wordt de werkwijze van de quickscan flora en fauna besproken. De beschermde natuurwaarden die in het plangebied verwacht mogen worden of de relatie van het zoekgebied daarmee worden in hoofdstuk 5 beschreven. Of er sprake is van effecten op beschermde natuurwaarden wordt afgewogen in hoofdstuk 6. Hierna is er in hoofdstuk 7 oog voor eventueel noodzakelijke mitigerende maatregelen of aanvullende onderzoeken, geeft de conclusies van deze rapportage en heeft aandacht voor eventuele aanbevelingen.

2 Juridisch kader Wet natuurbescherming

Beschermde soorten

De Wet natuurbescherming kent 4 beschermingsregimes voor soorten:

- art 3.1: bescherming van vogels die onder de Vogelrichtlijn vallen – dit zijn alle vogels;
- art 3.5: bescherming van dieren en planten die in de bijlage IV van de Habitatrichtlijn bijlage II van het verdrag van Bern of bijlage I van het verdrag van Bonn – ook wel ‘strikt beschermde soorten genoemd’;
- art 3.10: Bescherming van soorten die worden genoemd in bijlage A en B van de Wet natuurbescherming - dit zijn deels meer algemene soorten die enkel nationaal beschermd worden en geen bescherming genieten onder Europese regelgeving.
- Algemene zorgplicht zoals verwoord in artikel 1.11.

In de genoemde artikelen is bepaald voor welke handelingen een vrijstelling kan worden verleend van de tevens in dat artikel genoemde verbodsbepalingen. De verbodsbepalingen uit de Wn zijn (iets) anders geformuleerd dan de verbodsbepalingen uit de voormalige Flora- en faunawet. De verbodsbepalingen komen er kortweg op neer dat vogels en andere beschermde soorten niet (opzettelijk) gedood of opzettelijk verstoord mogen worden en dat nesten / voortplantingsplaatsen en rustplaatsen niet beschadigd of vernield mogen worden. Planten mogen niet worden geplukt of vernield. Voor vogels geldt daarbij dat nesten niet weggenomen mogen worden¹.

Tevens is de lijst met beschermde soorten gewijzigd: Naast de overgehevelde en toegevoegde soorten (vaatplanten, vlinders) is er een groot aantal soorten dat geen beschermde status meer heeft in de Wn. Dit betreffen voornamelijk vaatplanten en vissen.

Ontheffings- en vrijstellingsmogelijkheden

Artikelen 3.3, 3.8 en 3.11 bevatten de ontheffings- en vrijstellingsmogelijkheden van de genoemde verboden. Voor soorten van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen vrijstelling worden verleend op basis van de in deze richtlijnen genoemde belangen (bijvoorbeeld openbare veiligheid of ter bescherming van flora en fauna). Onder de Wet natuurbescherming geldt voor deze soorten een ontheffingsplicht, behalve als het bevoegd gezag, in dit geval de Provincie, door middel van een zogenoemde vrijstelling anders besluit. De bevoegdheid voor het verlenen van een ontheffing of vrijstelling wordt overgeheveld naar de provincie².

Voor de ‘andere soorten’ van artikel 3.10 kunnen provincies en het ministerie van EZ een algemene vrijstelling van de vergunningplicht vaststellen middels een verordening. Provincie Overijssel heeft op 7 december 2016 de provinciale verordening en vrijstelling vastgesteld. Voor ruimtelijke ingrepen geldt hierdoor een vrijstelling van de ontheffingsplicht voor een aantal meer algemeen voorkomende soorten zoogdieren en amfibieën. Deze soorten stonden voorheen op tabel 1 van de Flora- en faunawet.

Zorgplicht soortenbescherming

Voor alle planten en dieren (dus ook voor soorten, die niet zijn opgenomen in de Wn) geldt de algemene zorgplicht conform Wn art. 1.11. Deze plicht houdt in dat een ieder ‘voldoende zorg’ in acht moet nemen voor alle in het wild levende planten en dieren en hun leefomgeving. Veelal komt de zorgplicht erop neer dat tijdens werkzaamheden negatieve effecten op planten en dieren zoveel mogelijk moet worden voorkomen en dat bij de inrichting aandacht moet worden besteed aan de realisatie van geschikt habitat voor plant en dier.

¹ De term jaarrond beschermde nesten (met een verdeling in 5 categorieën) is niet in de wet genoemd. De verwachting is wel dat uitwerking van dit onderwerp door provincies gevolgd gaat worden.

² Met uitzondering van aantal in art 1.3 van Wet natuurbescherming genoemde projecten (van nationaal belang)

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen effecten mogen optreden, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat de verstoring en eventueel lijden zo beperkt mogelijk is

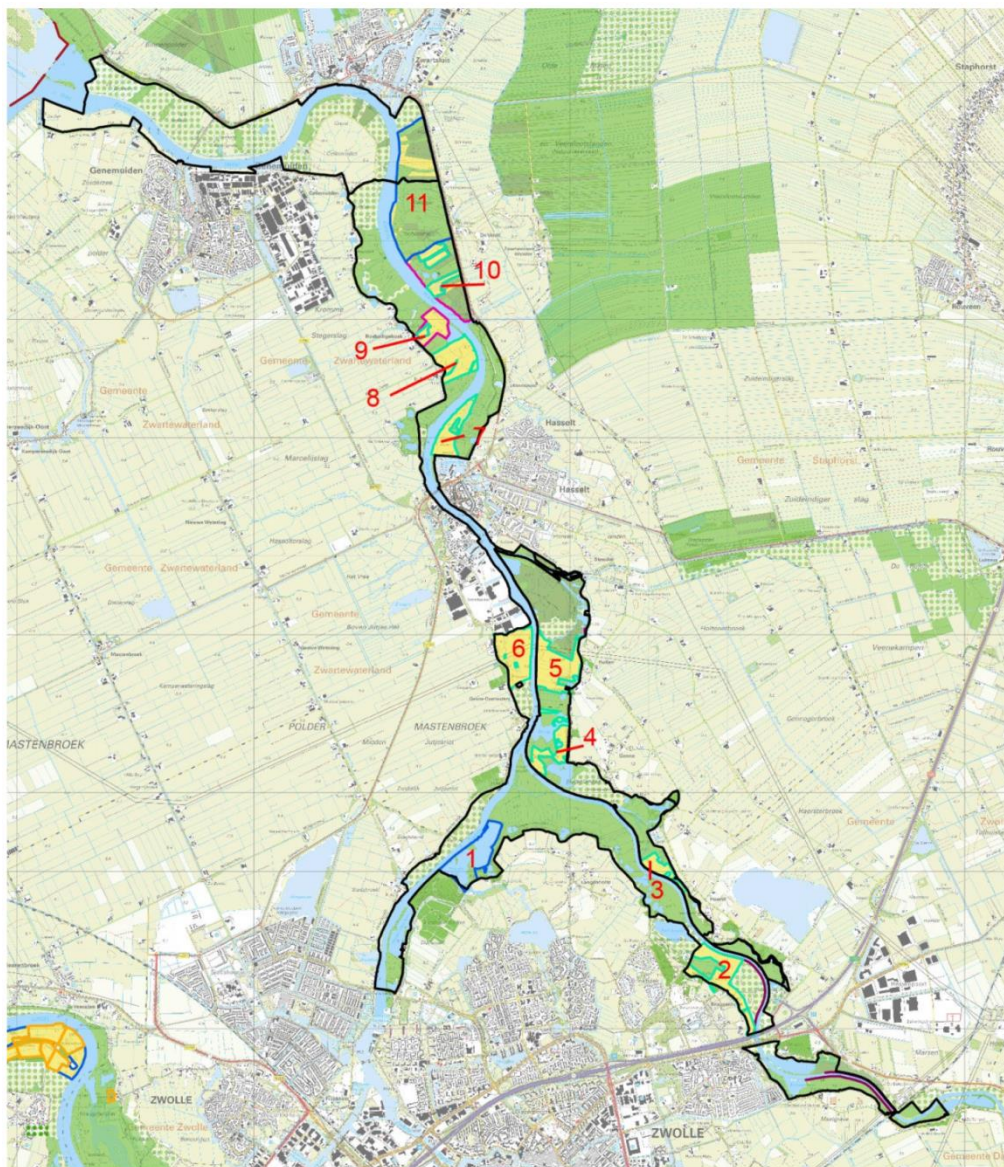
Bevoegd gezag

De provincies zijn het bevoegde gezag voor het al dan niet verlenen van vergunningen en ontheffingen in het kader van de Wet natuurbescherming. De minister van EZ is alleen in specifieke gevallen bevoegd gezag (art 1.3, lid 5 Wn). Voor dit project is ook een omgevingsvergunning van de betreffende gemeenten nodig, de aanvraag voor het natuurdeel kan daarbij aanhaken of separaat (vooraf) aangevraagd worden bij de provincie.

3 Plangebied en voorgenomen ingreep

3.1 Plangebied

Het plangebied wordt gevormd door een deel van het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht. Het plangebied ligt in de gemeenten Zwartewaterland en Zwolle. De uiterwaarden Zwarte Water en Vecht betreffen het geheel aan uiterwaarden ten noorden van Zwolle waar de Overijsselse Vecht samenstroomt met het Zwarte Water. Voor het ontwerp-inrichtingsplan is het plangebied opgedeeld in 11 deelgebieden, zie ook figuur 3-1.

Figuur 3-1: Ligging plangebied met de verschillende deelgebieden (aangeduid met rode cijfers).

De Vecht is een regenrivier die in Duitsland ontspringt. Het gedeelte van de Vecht dat onderdeel vormt van het plangebied, kronkelt sterk door het landschap dat bestaat uit estuariumkommen (voormalige getijdenafzettingen) en kronkelwaarden met dijkjes en zandruggen met laagten en plassen die grotendeels in open verbinding met de rivier staan. Zowel de Vecht als het Zwarte Water, hebben de

kenmerken van een benedenloop. Een kenmerk hiervan is dat het bedijkte rivieren zijn waarin de uiterwaarden of oeverlanden veelal relatief smal zijn. Beide riviertrajecten zijn ongestuwd.

De deelgebieden bestaan overwegend uit agrarische hooilanden. Na het hooien worden sommige percelen nabeweïd met jongvee, reguliere beweiding is echter niet aan de orde. Bemesting varieert van reguliere bemesting tot geen bemesting. De intensiteit van het agrarisch gebruik is afhankelijk van de lokale omstandigheden. Drogere en hoger gelegen percelen worden over het algemeen intensiever gehooïd, bemest en begraaïd dan de nattere percelen.

3.2 Voorgenomen ingreep

Er worden verschillende inrichtingsmaatregelen getroffen in de 11 deelgebieden. Onderstaand zijn de te treffen maatregelen op hoofdlijnen weergegeven. Voor een uitgebreider overzicht van de te treffen maatregelen wordt verwezen naar de ontwerprapportage (RHDHV, 2017). In de PAS-gebiedsanalyse en het Natura 2000 ontwerp-beheerplan staat aangegeven dat voor de ontwikkeling van glanshaverhooiland, vossenstaarhooiland (waaronder kievitsbloemhooilanden) en stroomdalgrasland de volgende maatregel moet worden genomen binnen de deelgebieden:

- M4 (deelgebieden 2-10): verwerven, herinrichten, verbeteren, waterhuishouding percelen in nieuwe natuur EHS inclusief stoppen bemesting. Deze maatregel geldt voor Glanshaver- en vossenstaarhooiland (beide subtypes) en voor stroomdalgrasland voor een totaal oppervlakte van 145,5 hectare.

Overige maatregelen die genoemd zijn in de PAS-gebiedsanalyse en beheerplan voor de deelgebieden zijn:

- M22 (deelgebied 10): eenmalig plaggen in beperkt deel van Veldiger hooilanden en in buitendijks deel bij kievitsnest. Al uitgevoerd.
- M9 en M10: onderzoekopgave naar ontstening en eventueel uitvoering van verdere ontstening indien wenselijk en zinvol. Indien nodig, wordt hiervoor een apart proces opgestart om de maatregelen uit te voeren.

Voor de verschillende deelgebieden is met maatwerk de bovenstaande maatregel (M4) nader uitgewerkt per deelgebied (RHDHV, 2017). De focus ligt hierbij op maatregelen die nodig zijn om het juiste inundatieregime te bereiken. Als vuistregel geldt dat een overstromingsduur van (10 tot) 20 dagen in de wintermaanden nodig is voor de instandhouding van het habitatype. Inundatie tijdens het groeiseizoen en tijdens de zomer moet worden voorkomen. In het groeiseizoen moet er sprake zijn van oppervlakkige uitdroging (tot ca 0,5 m) onder maaiveld. Met in achtneming van de hoogteligging, in- en ontwateringssnelheid en de waterhuishouding van het deelgebied, moet voorgenoemd peilregime worden gevoerd in de deelgebieden.

Wanneer binnen de deelgebieden kansen liggen voor ontwikkeling van andere habitatypes en leefgebieden van soorten is dit meegenomen. Het gaat hierbij met name om:

- Ontwikkelen van stroomdalgrasland en hardhoutoobos op de hoge delen binnen sommige deelgebieden;
- Aanleg van natuurvriendelijke oevers en rietkragen langs watergangen en plassen;
- Maatregelen voor bevordering van waterplantenvegetaties (krabbenscheer) door stabiel peil en geen doorstroming. Plaatsen van vlotjes voor zwarte stern op geschikte waterplassen;

4 Werkwijze

Het bevoegd gezag (Ministerie van EZ; bij de nieuwe Wet natuurbescherming de Provincie Overijssel) verlangt dat uit het natuurwaardenonderzoek duidelijk wordt welke beschermde soorten in het plangebied leven, welke functie gebied heeft voor de soort(en), in hoeverre deze wordt aangetast door de voorgenomen werkzaamheden en welke schadebeperkende (mitigerende maatregelen) worden uitgevoerd om de functionaliteit te behouden. Daarom is het volgende stappenplan gevolgd.

Stap 1: Inventarisatie van mogelijk aanwezige beschermde soorten

Om een indruk te krijgen van het voorkomen van beschermde dieren en planten in het plangebied en omgeving is allereerst een bureaustudie uitgevoerd. Hierbij zijn de beschikbare bronnen geraadpleegd op het (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten. Dit betreft vooral openbaar beschikbare verspreidingsinformatie en de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Bij het NDFF zijn gegevens van de afgelopen 5 jaar opgevraagd van de kilometerhokken aan weerszijden van de Vecht, van 201-516 in het noorden tot 202-506 in het zuiden.

Vervolgens is op 26 oktober 2016 een veldbezoek uitgevoerd, gericht op het inschatten van de geschiktheid van het plangebied en de omgeving als habitat voor de beschermde soorten die, volgens de bureaustudie, voorkomen in de regio. Het is geen gericht onderzoek naar de aanwezigheid van beschermde soorten. De noodzaak daarvan kan blijken uit deze quickscan; dergelijk onderzoek moet voor elke soortgroep volgens een eigen methodiek en in een geschikt jaargetijde gedaan worden. Deze quickscan is uitgevoerd door Jobert Rijsdijk, werkzaam als ecooloog bij Royal HaskoningDHV.

Stap 2: Vaststelling van de voorgenomen werkzaamheden en de effecten

Om vast te stellen of het project effect heeft op beschermde flora en fauna, is een beknopte analyse gemaakt van de voorgenomen werkzaamheden van het project en de mogelijke effecten daarvan op de beschermde soorten die mogelijk voorkomen in het gebied. Daarbij zijn ook de verwachte storingsfactoren (bijvoorbeeld verstoring, verdroging, e.d.) in aard, ruimte en tijd in beeld gebracht.

Stap 3: Beschrijving van de effecten op beschermde soorten

Door een analyse van de storingsfactoren uit stap 2 en de verspreiding van beschermde soorten (in tijd en ruimte) in het plangebied uit stap 1, is een beschrijving van de effecten van de geplande ingreep gemaakt. Hierbij is aangegeven in hoeverre de verstoringfactoren en gevoeligheid van aanwezige natuurwaarden overlappen (in omvang, ruimte en tijd). Vervolgens is beoordeeld of de effecten leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Het juridische beoordelingskader staat weergegeven in hoofdstuk 2. Een uitgebreider juridisch kader is opgenomen in Bijlage 1.

Stap 4: Voorstellen van mitigerende maatregelen

In deze stap zijn maatregelen voorgesteld die de negatieve effecten voorkomen of zoveel mogelijk beperken.

Stap 5: Conclusie

In deze stap is bepaald of het waarschijnlijk is dat het project in het licht van de wet- en regelgeving ten aanzien van beschermde soorten doorgang kan vinden. Hierbij is rekening gehouden met de onder de Wet natuurbescherming vastgestelde criteria ten aanzien van onder andere de gunstige staat van instandhouding van de soort, eventuele alternatieven en bij wet genoemde belangen. Ook worden in deze stap eventuele soortgerichte vervolgonderzoeken aanbevolen.

5 Voorkomen beschermde soorten

Op basis van een veldbezoek en een literatuurstudie (data uit de Nationale Databank Flora en Fauna) wordt inzichtelijk gemaakt welke biotopen er voorkomen binnen en direct rondom het plangebied. Tijdens het veldbezoek is aan de hand van de aangetroffen habitats beoordeeld voor welke soorten het plangebied geschikt is. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen de verschillende beschermingscategorieën. De Wet natuurbescherming kent verschillende categorieën van bescherming:

- Vogels (art 3.1, vogels van de Vogelrichtlijn – dit zijn alle vogels);
- Strikt beschermde soorten (art 3.5: bescherming van dieren en planten die in de bijlage IV van de Habitatrichtlijn bijlage II van het verdrag van Bern of bijlage I van het verdrag van Bonn);
- Nationaal beschermde soorten (art 3.10: Bescherming van soorten die worden genoemd in bijlage A en B van de Wet natuurbescherming).

5.1 Vaatplanten

Uit de gegevens van de NDFP blijkt dat in en in de directe omgeving van het plangebied geen beschermde plantensoorten voorkomen.

Soorten als lange ereprijs, parnassia, rapunzelklokje, ronde zonnedauw, spaanse ruiter en wilde kievitsbloem zijn wel bekend van het gebied maar hebben onder de Wet natuurbescherming hun beschermde status verloren.

5.2 Grondgebonden zoogdieren

Binnen het plangebied zijn verschillende ruigten, struiken en bosschages aanwezig. Hierdoor is de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van soorten als kleine marterachtigen, (spits)muizen, haas en konijn niet uit te sluiten. Deze soorten zijn opgenomen in het vrijstellingsbesluit van de provincie Overijssel en geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Uit de gegevens van de NDFP blijkt daarnaast dat in de directe omgeving van het plangebied verschillende beschermde grondgebonden zoogdiersoorten voorkomen: bever en otter (strikt beschermde soort, art. 3.5 Wn) en waterspitsmuis en steenmarter (nationaal beschermde soort, art. 3.10 Wn). Tijdens het veldbezoek zijn deze soorten, of sporen daarvan, echter niet waargenomen.

Bever

De bever komt voor in het overgangsgebied tussen land en water. Hierdoor is soort vooral te vinden in moerassen en langs beken, rivieren en meren. Een vereiste is de aanwezigheid van bossen op de oevers, rotsige en open oevers worden vermeden. De voorkeur gaat uit naar rustige rivieren en meren omzoomd door bossen bestaande uit soorten als wilg en es. De bomen worden gebruikt voor bouwen van dammen en burchten. Bevers zijn meestal 's nachts actief en voeden zich met allerlei plantaardig materiaal, voornamelijk bast van zachte houtsoorten, maar ook kruidachtige land- en waterplanten en wortelstokken. Tijdens het veldbezoek zijn geen burchten waargenomen. Doordat het overgrote deel van de uiterwaarden relatief kaal is, is het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van de bever in het grootste deel van het plangebied niet te verwachten. Op enkele plaatsen zoals bij Roebolligehoek Zuid & Noord zijn bomengroepen aan de waterkant aanwezig waardoor de aanwezigheid van beverburchten niet kan worden uitgesloten. Ook kan de oeverzone deel uitmaken van het foerageergebied van de bever. De aanwezigheid van de bever binnen het plangebied kan niet worden uitgesloten.

Otter

De otter leeft in oeverzones met voldoende dekking en rust van allerlei soorten stromende wateren. Hieronder vallen meren, rivieren, kanalen, beken en moerassen. De soort leeft in schoon en zoet water, waar voldoende voedsel, dekking en rust is. In brakke en zoute wateren komt de soort alleen voor als er zoet water te vinden is in de directe omgeving. Het plangebied bestaat de uiterwaarden van een deel van het Zwarte Water en Vecht. Het Zwarte Water en Vecht en in de uiterwaarden gelegen wateren zijn van voldoende omvang om te fungeren als leefgebied voor de otter. Er zijn verschillende rietkragen van voldoende omvang om te fungeren als vaste rust- en verblijfplaats voor een otter. De aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van de otter kan niet worden uitgesloten. In 2016 zijn er o.a. meerdere waarnemingen van de otter gedaan nabij het deelgebied Genne Oost.

Waterspitsmuis

De waterspitsmuis heeft zijn leefgebied in en langs schoon, niet te voedselrijk, vrij snelstromend tot stilstaand water met een behoorlijk ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers. Hij komt daarmee voor bij beken, rivieren, sloten, plassen en op plaatsen waar grondwater opwelt. De aanwezigheid van bodembedekkende vegetatie is een voorwaarde voor zijn aanwezigheid. Binnen het plangebied zijn meerdere watergangen en verschillende oeverzones aanwezig die kunnen fungeren als leefgebied voor de waterspitsmuis. Er is een waarneming uit 2014 van de soort nabij de Veldiger Buitenlanden Noord. Het is niet uitgesloten dat er vaste rust- en verblijfplaatsen van de waterspitsmuis aanwezig zijn in het plangebied.

Steenmarter

De steenmarter is een soort die voorkomt in en nabij grote steden, dorpen en boerenerven, en lijkt zich aan de menselijke bebouwing te hebben aangepast. Van steenmarters is bekend dat ze rust- en verblijfplaatsen creëren in kruipruimtes en loze ruimtes tussen plafonds, muren en zolders in huizen en andere gebouwen. Gezien de afwezigheid van gebouwen, sporen, uitwerpselen, prooiresten en andere tekenen van de steenmarter is de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen uit te sluiten.

Conclusie

De aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van bever, otter en waterspitsmuis in het plangebied is niet uitgesloten.

5.3 Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn strikt beschermd onder art. 3.5 van de Wn. Uit de gegevens van het NDFB blijkt dat de rosse vleermuis, laatvlieger, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis zijn waargenomen. Vleermuizen verblijven 's zomers in een zomerverblijfplaats of kraamkolonie, 's winters zoeken ze een winterverblijfplaats op. Holten in bomen kunnen zeer geschikt zijn als zomerverblijfplaats, veel soorten maken hier gebruik van. Ook verblijven sommige soorten in kieren en spleten in gebouwen. Binnen het plangebied zijn meerdere kazematten aanwezig. Bij inspectie bleken verschillende kazematten volledig afgesloten te zijn waardoor deze niet langer geschikt zijn om te fungeren als verblijfplaats voor vleermuizen. Binnen het plangebied zijn ook meerdere bomen aanwezig die mogelijk kunnen fungeren als vaste rust- en verblijfplaats voor verschillende boombewonende vleermuissoorten. De aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen is daardoor niet op voorhand uit te sluiten.

Mogelijk maken (delen van) de watergangen en de directe omgeving onderdeel uit van het foerageergebied van de gewone dwergvleermuis. Daarnaast kunnen het Zwarte Water en Vecht fungeren als vaste vliegroute voor verschillende, lokaal voorkomende vleermuissoorten. De agrarische graslanden kunnen ook fungeren als foerageergebied voor de gewone dwergvleermuis.

Vanwege het tijdstip van het veldbezoek (26 oktober 2016, overdag) zijn geen vleermuizen waargenomen.

Conclusie

De aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied is niet uitgesloten. Daarnaast vormen delen van het plangebied mogelijk onderdeel van het leefgebied van verschillende vleermuissoorten. Ook kunnen de rivieren Vecht en Zwarte Water fungeren als vaste vliegroute voor lokaal voorkomende soorten.

5.4 Broedvogels

Alle vogels zijn beschermd onder de Vogelrichtlijn (art. 3.1 Wn). Het plangebied bestaat grotendeels uit agrarisch grasland en oeverzones. Voor vogels geschikte gebouwen (woningen, stallen, schuren e.d.) ontbreken. Hierdoor is het plangebied voor een groot aantal vogelsoorten ongeschikt om te fungeren als broedbiotoop. Binnen het plangebied zijn meerdere grote bomen aanwezig. Deze bomen kunnen fungeren als broedlocatie voor verschillende vogelsoorten. Ook de grassige delen en ruigtes zijn geschikt als broedlocatie voor verschillende (grond)broedende vogelsoorten. De omringende agrarische percelen kunnen fungeren als broedgebied voor verschillende weidevogelsoorten. Bij de deelgebieden West van Holten & Genne Overwater zijn ook enkele hoogspanningsmasten aanwezig. Dergelijke masten kunnen fungeren als nestlocatie voor soorten als kraai en boomvalk.

Tijdens het veldbezoek zijn verschillende soorten in de omgeving van het plangebied waargenomen. Het betreft soorten als watersnip, grote zilverreiger, zwarte kraai, aalscholver, houtduif spreeuw, grauwe gans en grote Canadese gans. Tijdens het veldbezoek zijn geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Er moet echter worden aangetekend dat de bomen niet zeer nauwgezet zijn onderzocht. Bovendien stond een deel van de bomen, ondanks het moment van het veldbezoek, nog relatief vol in het blad waardoor het soms slecht mogelijk bleek om te beoordelen of er nesten in de boom aanwezig waren.

Conclusie

Het is niet uitgesloten dat in het plangebied jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn. Ook kan het plangebied fungeren als broedlocatie voor algemeen voorkomende soorten.

5.5 Reptielen en amfibieën

Vanuit de NDFF en relevante verspreidingsgegevens (RAVON) zijn er geen waarneming van beschermde reptielen en amfibieën (art. 3.5 en 3.10 Wn) bekend. Hoewel het plangebied in potentie geschikt is voor de ringslang, rugstreeppad en poelkikker ligt het plangebied buiten het verspreidingsgebied van deze soorten. De aanwezigheid van strikt beschermde reptielen en amfibieën is daarom uitgesloten.

Conclusie

De aanwezigheid van strikt beschermde reptielen en amfibieën in het plangebied is uitgesloten.

5.6 Vissen

Binnen het plangebied zijn meerdere kleinere en grotere watergangen en wateren aanwezig. Uit de gegevens van het NDFF blijkt dat binnen het plangebied de grote modderkruiper en kwabaal (beide art. 3.10 Wn). De kleine modderkruiper, bittervoorn en rivieronderpad zijn onder de Wn niet langer beschermd. Tijdens het veldbezoek zijn de wateren binnen het plangebied niet bemonsterd.

Grote modderkruiper

De grote modderkruiper is te vinden in stilstaande en langzaam stromende wateren, waaronder sloten, vennen en plassen. De soort is hier te vinden op vegetatierijke plaatsen met een goed ontwikkelde modderbodem en heeft een duidelijke voorkeur voor verlandende watergangen. Binnen het plangebied is veel geschikt leefgebied aanwezig. Uit de NDFF blijkt ook dat deze zeldzame soort veelvuldig is aangetroffen in het plangebied. De grote modderkruiper is aanwezig in het plangebied.

Kwabaal

De kwabaal is een soort die gevonden wordt in helder stromend water of in relatief schone en diepe meren. Het is een nachtactieve soort die zich overdag schuilhoudt onder stenen en in holtes in ondiep, stromend water. Uit de NDFF blijkt dat deze zeldzame soort is aangetroffen in het plangebied. De aanwezigheid van deze soort is daarmee vastgesteld.

Conclusie

De grote modderkruiper en kwabaal komen voor binnen het plangebied.

5.7 Ongewervelden (dagvlinders, kevers, libellen, slakken, etc.)

Uit de gegevens van het NDFF blijkt dat de gevlekte witsnuitlibel, noordse winterjuffer en rivierrombout (alle art. 3.5 Wn) de afgelopen jaren zijn waargenomen binnen het plangebied.

Gevlekte witsnuitlibel

De gevlekte witsnuitlibel is een grote en zeldzame libel die vooral gevonden wordt in laagveenmoerassen en vegetatierijke vennen. Ze komen met name voor bij verlandingszones van laagveenmoerassen. Binnen het plangebied is geen geschikt voortplantingshabitat aanwezig. De waarnemingen hebben waarschijnlijk betrekking op jagende en zwervende individuen. Het voorkomen van de gevlekte witsnuitlibel is uitgesloten.

Noordse winterjuffer

De noordse winterjuffer is een zeldzame juffer die in de voortplantingsperiode vooral gevonden wordt in petgaten en sloten in laagveenmoerassen. De soort wordt ook aangetroffen in plassen met brede rietkragen of andere laagveenachtige vegetatie. Het overwinteringshabitat van de noordse winterjuffer bestaat uit beschutte plaatsen in heidevelden, velden van pijpenstrootjes en halfopen moerasbossen (www.libellennet.nl). Voor de noordse winterjuffer geldt dat de voorjaarsgeneratie vooral actief is in de periode van eind maart tot eind mei. Dit is ook de generatie die zich voortplant. Eieren worden doorgaans afgezet in drijvend plantmateriaal. De najaarsgeneratie heeft na uitsluipen geen binding met het water en kan ver van het voortplantingsgebied worden aangetroffen (www.libellennet.nl). Binnen het plangebied is geen voortplantingshabitat aanwezig. De waarnemingen hebben waarschijnlijk betrekking op individuen van de najaarsgeneratie. De aanwezigheid van de noordse winterjuffer kan worden uitgesloten.

Rivierrombout

Larven van de rivierrombout kunnen in luwe delen van een beek of rivier voorkomen. De soort maakt gebruik van zandige en vlakke strandjes om uit het water te kruipen, in de periode van eind mei tot half augustus. Vervolgens kan het uitsluipen plaatsvinden in struwelen direct aan de oever van de watergang. De soort kan echter ook uitsluipen op stenige en betonnen oevers (De Knijf et al., 2014). Delen van de oeverzone van het Zwarte Water en Vecht kunnen fungeren als uitsluiphabitat. Het voorkomen van de rivierrombout kan daardoor niet worden uitgesloten.

Conclusie

Het is niet uitgesloten dat de rivierrombout voorkomt binnen het plangebied.

5.8 Conclusies

In tabel 5-1 staat weergegeven welke soorten in ieder geval voorkomen en welke soorten mogelijk kunnen voorkomen in het plangebied.

Tabel 5-1: Mogelijk voorkomende beschermde soorten van de Wet natuurbescherming in of nabij het plangebied, op basis van beschikbare verspreidingsinformatie en veldbezoek.

Soortgroep	Mogelijk aanwezig (?)	Mogelijk voorkomende soorten	Bescherming onder Wn
Vaatplanten	Nee	n.v.t.	n.v.t.
Grondgebonden zoogdieren	Ja	Otter, bever en waterspitsmuis	Art. 3.5 en 3.10
Vleermuizen	Ja	Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger.	Art. 3.5
Vogels	Ja	Algemeen voorkomende soorten als witte kwikstaart.	Art. 3.1
Vogels met jaarrond beschermde nesten	Ja	Buizerd, sperwer, boomvalk.	Art. 3.1
Reptielen en amfibieën	Nee	n.v.t.	n.v.t.
Vissen	Ja	Grote modderkruiper en kwabaal	Art. 3.10
Ongewervelde soorten	Ja	Rivierrombout	Art. 3.5

In het hierna volgende hoofdstuk 6 worden de mogelijke effecten van de voorgenomen activiteiten beschreven op de soorten die (mogelijk) voorkomen binnen de invloedssfeer van het project. De soorten en soortgroepen waarvan het voorkomen is uitgesloten, worden niet verder behandeld in deze rapportage.

6 Effectanalyse

6.1 Beschrijving effecten

Effecten zijn onder te verdelen in tijdelijke effecten (treden alleen op tijdens de uitvoering van de werkzaamheden) en permanente effecten (treden op als gevolg van gebruik van het gebied na afronding en van permanente veranderingen in de omgeving).

Tijdelijke effecten

Tijdens de werkzaamheden kunnen de volgende tijdelijke, voor dieren relevante, verstoringfactoren optreden:

- grondverzet en vernietigen van biotoop door gebruik van zwaar materieel;
- (tijdelijk) verlies van leefgebied door afdammen en leegpompen van (delen van) watergangen t.b.v. het plaatsen van duikers en regelwerken;
- geluidverstoring door aanlegwerkzaamheden;
- optische verstoring door langsrijdend materieel en aanwezigheid van mensen;
- lichtverstoring: wanneer er gewerkt wordt vóór of tijdens zonsopkomst en na zonsondergang worden bouwlampen gebruikt en voert materieel verlichting.

Veel van deze factoren kunnen dieren belemmeren in het foerageren en rusten, wat nadelig is voor onder andere de energiebalans en de ongestoorde voortplanting. Daarnaast kan de afschrikkende werking ertoe leiden dat verblijfplaatsen worden verlaten of juist niet worden bereikt. Hierdoor kunnen bijvoorbeeld eieren onvoldoende bebroed worden of jongen onvoldoende gevoed of beschermd worden en daardoor sterven.

Permanente effecten

De werkzaamheden voorzien onder andere in de aanleg van enkele zomerkades, natte laagten, een nevengeul, poelen, duikers en regelwerken. Als gevolg van deze aanleg is sprake van een (beperkte) permanente gebiedsverandering. Het landoppervlak neemt af, waardoor er sprake is van een afname aan foerageer- en leefgebied van verschillende diersoorten.

6.2 Effecten op beschermde soorten

In deze paragraaf worden de negatieve effecten beschreven die mogelijk kunnen optreden op beschermde soorten. Alleen soorten die kunnen voorkomen in het plangebied worden behandeld.

6.2.1 Zoogdieren

De werkzaamheden in de uiterwaarden kunnen leiden tot zowel optische verstoring als geluidsverstoring van rustende otters, bevers en waterspitsmuizen. Na afronding van de werkzaamheden is er niet langer sprake van verstoring van beschermde zoogdiersoorten. De verstoring is daarmee van tijdelijke aard.

De exacte ligging van vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde grondgebonden zoogdieren is niet exact bekend. Hierdoor kan niet worden uitgesloten dat de werkzaamheden kunnen leiden tot aantasting en vernietiging van vaste rust- en verblijfplaatsen van bever en waterspitsmuis en tot verwonden en doden van individuen. De otter kent geen vaste rust- en verblijfplaatsen. Zijn dagrustplaats kan per dag verschillen. De aanleg van nevengeulen kan leiden tot een toename aan leefgebied voor bever en otter. De aanleg van nieuwe greppels kan daarnaast leiden tot een toename aan leefgebied voor waterspitsmuis.

Conclusie

De werkzaamheden kunnen leiden tot verstoring van otters, bevers en waterspitsmuizen. Ook kan er sprake zijn van aantasting en vernietiging van vaste rust- en verblijfplaatsen.

6.2.2 Vleermuizen

Het is nog onbekend wanneer de werkzaamheden exact worden uitgevoerd. Mogelijk vinden de werkzaamheden gedeeltelijk plaats in het vleermuisactieve seizoen, dat loopt van grofweg april t/m oktober. Wanneer voor de werkzaamheden kunstverlichting wordt toegepast, is verstoring van trekkende en foeragerende vleermuizen niet uit te sluiten. In de directe omgeving is voldoende alternatief foerageergebied voorhanden in de vorm van uiterwaarden van het Zwarte Water en Vecht die geen onderdeel vormen van het plangebied. Er zijn geen werkzaamheden voorzien die kunnen leiden tot het aantasten van verblijfplaatsen in de kazematten en oude bomen.

Conclusie

Negatieve effecten op vliegroutes en foerageergebied van vleermuizen zijn niet uit te sluiten. Negatieve effecten of verblijfplaatsen zijn wel op voorhand wel uitgesloten.

6.2.3 Broedvogels

De exacte periode van uitvoering is nog niet bekend. Wel is bekend dat de uitvoering meerdere jaren zal duren, afhankelijk van de grondwerving. Het is niet uit te sluiten dat de werkzaamheden (deels) in het broedseizoen worden uitgevoerd. Wanneer dit het geval is, kunnen door de werkzaamheden broedende vogels worden verstoord en nesten worden vernietigd. Het broedseizoen valt voor veel soorten ongeveer binnen de periode half februari tot diep in september, maar ook daar buiten is het mogelijk dat broedende vogels worden aangetroffen.

Conclusie

Effecten op broedvogels zijn niet op voorhand uit te sluiten.

6.2.4 Vissen

De werkzaamheden in de watergangen (het deels afdammen en leegpompen t.b.v. van het plaatsen van duikers en regelwerken) kan leiden tot aantasting van leefgebied van beschermde vissoorten. Ook kunnen er tijdens de werkzaamheden exemplaren worden gedood of verwond. Na afronding van de werkzaamheden kunnen de watergangen weer fungeren als leefgebied voor beschermde vissoorten. Er worden geen watergangen permanent gedempt. Er is geen sprake van een permanent verlies aan leefgebied. Hierdoor is er sprake van een tijdelijk effect en geen permanent effect.

Conclusie

Tijdelijke effecten op vissen zijn niet op voorhand uit te sluiten.

6.2.5 Ongewervelden

De rivierrombout maakt gebruik van de oeverzone om als larve uit het water te kruipen en uit te sluipen in de oeverzone. Na het uitsluipen vliegen de imago's weg van het water. Er vinden werkzaamheden plaats in de oeverzone van het Zwarte Water en Vecht, waardoor effecten op uitsluitende dieren niet uitgesloten kan worden. Na het uitsluipen zijn er geen effecten op de rivierrombout te verwacht. De dieren verspreiden zich dan over de omgeving en kennen geen vaste rust- en verblijfplaats binnen het plangebied.

Conclusie

Effecten op de rivierrombout zijn niet op voorhand uit te sluiten.

6.3 Samenvatting

De onderstaande tabel geeft weer voor welke beschermde soort(groep)en het te verwachten is dat, zonder mitigerende maatregelen, negatieve effecten zullen optreden. In de laatste kolom staat het Wn-artikel weergegeven waarvan verbodsbepalingen worden overtreden, als het negatieve effect optreedt.

Tabel 5-1: Mogelijke negatieve effecten op beschermde soorten in of nabij het plangebied.

Soortgroep	Soort(en)	Mogelijk of te verwachten effect	Wn artikel
Zoogdieren	Otter, bever, waterspitsmuis	Verstoren en doden en verwonden van exemplaren en aantasten en vernietigen van vaste rust- en verblijfplaatsen	Bever en otter: 3.5, eerste en vierde lid Waterspitsmuis: 3.10, eerste, tweede en vierde lid
Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger en meervleermuis	Verstoring vliegroutes en vaste rust- en verblijfplaatsen	3.5, vierde lid
Broedvogels	Algemeen voorkomende soorten als houtduif, ekster, merel en vink en soorten met jaarrond beschermde nesten als buizerd en boomvalk	Verstoren en vernietigen van nesten en verwonden en doden van eieren en jonge vogels	3.1, eerste en tweede lid
Vissen	Grote modderkruiper en kwabaal	Verstoren en doden van exemplaren en tijdelijke aantasting van het leefgebied	3.10, eerste lid
Ongewervelden	Rivierrombout	Verstoren en doden van exemplaren	3.5, eerste lid

7 Mitigatie en toetsing aan de Wet natuurbescherming

7.1 Mitigatie

In deze paragraaf worden schadebeperkende maatregelen voorgesteld voor soorten waar negatieve effecten op te verwachten zijn.

Zorgplicht voor algemeen voorkomende amfibieën en grondgebonden zoogdieren

Voorafgaand aan de uitvoering van de werkzaamheden kan een ecooloog het plangebied nalopen en eventueel aanwezige amfibieën en grondgebonden zoogdieren oppakken of verjagen naar omringend terrein. Zodoende worden de dieren gespaard van de verkeersbewegingen van wagens en graafmachines.

Een mogelijke aanpak is de systematische aanpak: tijdens de uitvoer van de werkzaamheden dienen machines en mensen systematisch van de ene zijde van het plangebied naar de andere te werken. Dieren kunnen dan aan de “andere” kant wegvluchten.

Zoogdieren

Bever

Om negatieve effecten op de bever te voorkomen zijn er meerdere maatregelen te treffen:

- Vooraf het plangebied checken op aanwezigheid van beverburchten en dammen;
- Werken buiten de kwetsbare perioden, te weten de voortplantingsperiode (mei tot eind augustus) en de winterperiode in geval er ijs op het water ligt;
- Geen activiteiten binnen 20 meter van een burcht;
- Binnen 20 tot 50 meter van een burcht:
 - o in de periode mei tot en met augustus geen activiteiten of werkzaamheden uitvoeren;
 - o in de periode september tot en met april activiteiten of werkzaamheden
 - o gefaseerd uit te voeren: minimaal 2/3 deel blijft ongemoeid;
 - o activiteiten of werkzaamheden in het waterdeel en de natte oever (schonen, baggeren) niet uit te voeren vanaf de oever waar zich de burcht bevindt;
 - o schoonsel en baggermateriaal niet af te zetten op de oever waar zich de burcht op bevindt;
 - o geen activiteiten of werkzaamheden uit te voeren tussen een half uur voor zonsondergang en een half uur na zonsopgang;
- In geval van werkzaamheden of activiteiten tussen 50 en 100 meter (oeverlengte) van een burcht en binnen 20 meter van de overgang waterland (oeverbreedte):
 - o in de periode mei tot en met augustus geen activiteiten of werkzaamheden uit te voeren;
 - o in de periode september tot en met april activiteiten of werkzaamheden gefaseerd uit te voeren: minimaal 1/3 deel blijft ongemoeid;
 - o zo mogelijk takken en stammen niet af te voeren.

Otter

Voorafgaand aan de werkzaamheden het plangebied nalopen op aanwezigheid van de otter. Wanneer het dier aanwezig blijkt, moet het verjaagd worden tot buiten de grenzen van het werkgebied.

Waterspitsmuis

Voor de waterspitsmuis zijn geen mitigerende maatregelen te treffen. De soort vlucht bij gevaar zijn hol in. Bij werkzaamheden aan oeverzones is niet uit te sluiten dat er holletjes van de waterspitsmuis worden aangetast danwel vernietigd. Dit is niet te voorkomen met mitigerende maatregelen. Een nader onderzoek naar de aanwezigheid van de waterspitsmuis is dan ook noodzakelijk.

Vleermuizen

Mogelijk maken verschillende vleermuissoorten gebruik van de directe omgeving van het plangebied als foerageergebied. Daarnaast kan de watergang welke wordt gekruist, fungeren als vaste vliegroute voor o.a. de meervleermuis. Om verstoren van vleermuizen (en overtreding van verbodsartikelen van de Wn) te voorkomen zijn de volgende maatregelen te treffen:

- 's Nachts geen zware, verstorende bouwlampen op de bouwplaats laten branden.
- Bij werkzaamheden in de schemering en avonden in het zomerseizoen (maart – begin november) waarbij verlichting gevoerd moet worden, moeten de lampen zodanig geplaatst worden dat er geen verstrooiing naar buiten (buiten het werkgebied) of boven kan plaatsvinden. Bovendien is het wenselijk om geen fel licht te gebruiken, liefst zacht amberkleurig licht (op lage palen, naar beneden gerichte armaturen, die geen licht verstrooien en korte palen) (zie figuur 7-1). Hieraan blijken vleermuizen zich het minst te storen.

Figuur 7-1: Vleermuisvriendelijke verlichting, gedempt oranje licht, aangepaste armaturen zonder lichtverstrooiing en toepassen op korte palen.

Broedvogels

Ontheffing voor verstoring van broedgevallen wordt in principe niet verleend, waardoor het voorkomen van verstoring van broedende vogels noodzakelijk is. Het verstoren van broedgevallen van vogels is te voorkomen door:

- buiten het broedseizoen te werken, *en/of*;
- te zorgen dat buiten de verstoringsafstand van de broedgevallen gewerkt wordt, *en/of*;
- voorafgaand aan het broedseizoen het broedbiotoop voor vogels ongeschikt te maken (bijvoorbeeld oeverruigtes maaien) en (gedurende het broedseizoen) te houden, *en/of*;
- de werkzaamheden voorafgaand aan het broedseizoen te laten beginnen en in een – voor zover mogelijk – constante intensiteit te laten doorgaan gedurende het broedseizoen kan worden. Het grote voordeel van deze methode is, dat de verstoringsafstand “automatisch” bepaald wordt: vogels zullen uit eigen beweging een nestplaats kiezen buiten hun specifieke verstoringsafstand. Nadeel is dat de constante intensiteit (zowel in tijd als in ruimte) lastig te realiseren is.

Veel methoden om tijdens het broedseizoen door te kunnen werken zijn niet “waterdicht”; het is vaak niet te garanderen dat broedgevallen niet zullen optreden. Buiten het broedseizoen werken heeft dan ook de voorkeur om overtreding van de Wn ten aanzien van broedvogels te voorkomen. Indien dit niet mogelijk is, wordt geadviseerd om maatregelen te treffen en het terrein kort voor aanvang van de werkzaamheden te laten inspecteren op aanwezigheid van broedende vogels.

Het is in ieder geval raadzaam om opgaande beplanting (bomen, struiken en ruigten) indien noodzakelijk in de winter te verwijderen.

Vissen

Om negatieve effecten op de grote modderkruiper en kwabaal te voorkomen moeten de volgende maatregelen worden getroffen:

- Werkzaamheden in de watergang vinden alleen plaats als de luchttemperatuur boven het vriespunt en beneden de 25° C ligt, en er geen ijs aanwezig is in de watergang.
- Bij de planning van werkzaamheden in oeverzones en watergangen wordt rekening gehouden met de levenscyclus van de grote modderkruiper en kwabaal. Verstoring in de meest kwetsbare periode moet voorkomen worden. De meest kwetsbare periodes voor beide soorten zijn de overwinteringsperiode tijdens zeer koud weer (vorst of luchttemperaturen beneden de 5° C) en de voortplantingsperiode (grote modderkruiper van april tot juni en de kwabaal in januari en februari). Op het moment dat de uitvoering gepland wordt, dient een deskundige ecooloog te bepalen of de periode geschikt is om aan de slag te gaan.
- Dit houdt in dat het afdammen, dempen, vergraven of leegpompen van delen van watergangen het beste kan worden uitgevoerd in de periode tussen september en 1 november, dus na de voortplantingsperiode en vóór de winterrust van vissen en amfibieën;
- Bij het (tijdelijk) leegpompen en dempen van watergangen moeten de aanwezige vissen worden weggevangen;
- Voorafgaand aan het wegvangen moet de waterdiepte verlaagd worden tot 30 á 40 cm;
- De weggevangen vissen (en zoetwatermosselen) moeten zo snel mogelijk verplaatst worden naar geschikt alternatief leefgebied van gelijkwaardige kwaliteit. Er mogen geen werkzaamheden plaatsvinden in dit nieuwe leefgebied;
- De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundig ecooloog (box 1).

Ongewervelden

Om negatieve effecten op de rivierrombout te vermijden moeten werkzaamheden in oeverzones worden uitgevoerd buiten de uitsluiperperiode van de rivierrombout. De uitsluiperperiode loopt van juni tot en met augustus.

7.2 Conclusie

In het plangebied zijn diverse algemene, beschermde soorten aanwezig. Voor deze soorten geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling. Wel is de algemene zorgplicht van de Wn van kracht. Daarnaast komen de bever, otter, waterspitsmuis, vleermuizen, broedvogels, grote modderkruiper, kwabaal en de rivierrombout mogelijk voor in het plangebied. Door het treffen van maatregelen kunnen mogelijke negatieve effecten op bovengenoemde soorten, uitgezonderd de waterspitsmuis, worden gemitigeerd. Hierdoor wordt overtreding van de Wet natuurbescherming voor wat betreft deze soorten voorkomen. Voor de waterspitsmuis is het niet mogelijk om mitigerende maatregelen te treffen. Een nader onderzoek naar het voorkomen van de waterspitsmuis is noodzakelijk.

8 Literatuurlijst

Literatuur

Royal HaskoningDHV, 2017. *Ontwerprapportage, Inrichtingsmaatregelen en beheerstrategie Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht.*

De Knijf, G., Adriaens, T., Vermylen, R. & Van der Schoot, P., 2014. *Ontdekking van een populatie Rivierrombout (Gomphus flavipes) op het Albertkanaal, België, één van de drukst bevaren kanalen van Europa, en een overzicht van de status van West- en Midden-Europa.* Bachytron 16, 3-17.

Internet:

- www.ndff.nl
- www.ravon.nl
- www.rijksoverheid.nl